

ИНДИГИР УОТТАРА

Муома улууһун
общественной-политической хаһыата
indigir-uottara@yandex.ru

12+

Хаһыат 1953 сыллаахха олохтоммута
Сэрэдэбэ, субуотаба тахсар

2020 с. ОЛУННУУ 29 КҮНЭ

СУБУОТА

№ 17 (5547)

С ЮБИЛЕЕМ, РОДНАЯ ШКОЛА!

Школа – это главная ступень в нашей жизни, которая формирует характер, учит правильно относиться к окружающему миру, преодолевать трудности и не останавливаться на достигнутом. Годы, проведенные в школьных стенах – это самые яркие воспоминания. У нашей

будущее Момы». В 2019 году мы вступили в проект «Современная школа» и осенью 2019 г. открыли Центр гуманитарного и цифрового профиля «Точка роста», что, безусловно, дает дополнительное образование и развитие нашим детям. Школа является региональным отделением Малой академии наук, региональным центром научной конференции-конкурса «Шаг в будущее – Инникигэ хардыы».

Молодой, энергичный, инициативный педагогический коллектив принимает все вызовы времени. Сохраняя традиции школы, находится в постоянном творческом поиске, ищет новые пути дальнейшего развития. Мы с оптимизмом смотрим в наш

Юбилейная статистика Момской средней общеобразовательной школы

– В 1929 году в с.Хонуу открылась первая школа.

– В 1936 году школа получает статус неполной средней.

– В 1951-1952 учебном году с открытием восьмого класса - статус средней школы.

– В 1954 году первые пять выпускников средней школы получили аттестат зрелости.

– За 65 лет аттестат о среднем образовании получили - 2.679 выпускников.

– В 2019-2020 учебном году в школе 290 обучающихся, из них 35 выпускников.

– Педагогов – 44.

– Педагоги- выпускники МСОШ – 34.

– Заслуженный учитель РФ – 1.

– Почетный работник общего образования РФ – 2.

– Отличник народного просвещения РСФСР – 3.

– Заслуженный работник образования РС (Я) – 2.

– Отличник образования РС (Я) – 12.

– Знак «Учитель учителей РС (Я) – 5.

– Отличник молодежной политики РС (Я) – 2.

– Отличник физической культуры РС (Я) – 1.

– Знак «Надежда Якутии» – 3.

– Знак «Учитель Арктики» – 1.

В истории школы 58 медалистов, 13 выпускников имеют ученую степень.

школы богатая история, которую продолжает новое поколение нашего северного края.

Сегодня в школе в 19 классах обучается 290 учеников. Обучение ведется в новом, современном, полностью оснащенном здании. Имеется просторная спортивная площадка со специальным покрытием, разделением зон для занятия футболом, волейболом, баскетболом и легкой атлетикой. Работают кружки, секции по разным направлениям. Второй год работает школьный библиотечный центр, в котором ученики занимаются проектной деятельностью и выпускают свой журнал. Целенаправленно ведется научно-методическая деятельность, где задействованы три инновационных проекта – «Воспитание юношей в контексте гендерной социализации во внеурочное время», «Экспериментальная лаборатория «Билингвальная школа» и «Междисциплинарная кафедра научно-исследовательской работы «Строим

завтрашний день. Мы знаем, что наши замыслы осуществляются, надежды не угаснут, мечты сбудутся. И когда через десять лет соберемся с вами для того, чтобы отметить свой 100-летний юбилей, анализируя последние десять лет, мы скажем себе, что все, о чем мы думали, о чем мечтали, чего хотели - все это, в конечном счете, сбылось.

Поздравляем дорогих земляков, всех жителей района, выпускников, ветеранов педагогического труда с юбилеем Момской средней общеобразовательной школы!

В. В. ТИХОНОВА,
директор МБОУ МСОШ.

С Юбилеем, родная школа!

«В начале жизни школу помню я...» Эти пушкинские строки может сказать любой человек. И все-таки произносит их с теплым чувством только тот, в чьей душе школа оставила неизгладимый добрый след на всю жизнь. Такой школой для нас является Момская средняя школа.

Низкий поклон всем учителям, которые с любовью и терпением передавали нам свои знания и опыт. Поздравляем родную школу с юбилеем! Пусть она покоряет все новые вершины, учителя все так же самозабвенно несут свет и так же неустанно наполняют сердца детей добром! Пусть ученики с трепетом, как и выпускники, относятся к любимой школе, которая помогает им делать первые шаги на пути к взрослой жизни.

Желаем, чтобы Момская средняя школа оставалась центром общественной жизни района, учителя и ученики были инициаторами творческих проектов и замечательных дел.

Выпускники МСШ 1984 года,
10 «б» класс.

4 марта – единый день приема граждан в органах власти республики

Во исполнение распоряжения Главы Республики Саха (Якутия) «О проведении Общереспубликанских дней приема граждан» 4 марта 2020 г. с 14:00 до 18:00 часов во всех министерствах и ведомствах республики, а также в администрациях районов и наслегах состоится Общереспубликанский день приема граждан.

По информации Управления по работе с обращениями и сообщениями граждан и организаций Администрации Главы Республики Саха (Якутия) и Правительства Республики Саха (Якутия), личный прием проводится в порядке живой очереди при предоставлении документа, удостоверяющего личность (паспорта).

Государственные органы и муниципальные власти проведут личный прием граждан по вопросам, входящим в их полномочия, в том числе и по обращениям, поступившим в адрес руководства республики посредством социальных сетей и итогов мониторинга сети «Интернет».

Пресс-служба
АГП РС (Я).

ОТЧУОТУ КӨХТӨӨХТҮК ДЬҮҮЛЛЭСТИБИТ

Т О Б У Л Э Х . С Ө Бырабытталыстыбатын 2019 сылга үлэтин отчуотун Төбүлэх нэһилиэгэр өрөспүүбүлүкэ транспорга уонна суол хаһаайыстыбатыгар миниистирин солбуйааччы **А. А. Филиппов** туруорда. Төһө да тарын тахсан бөлөх кизэһэ даҕаны кэлбитин иһин, ыраах нэһилиэк дьоно хото кэллилэр. Отчуоту дьүүллэһини, ыйытылары биэри көхтөөхтүк барда. Олохтоохтор тимир суол кэлиитэ социальной суолталаах табаардар сыаналарын чэпчэтиигэ оруулу ылытын, элбэх оҕолоох дьиэ кэргэттэри өйөбүл, кытаанах коммуналнай тобохтору суох оноруу, кыра сөмөлүөттэри туһаны, сана оскуоланы, балыһаны тутуу, Интернет өнөтүн, хаарбах дьийтэн көһөрүү тула үгүс ыйытылары биэрдилэр. Манна туһааннаах дьон ыллыктаах хоруйдарын ыллылар.

Отчуоту дьүүллэһэн санаа атастаһыта икки өттүтэн хардарыта интэриһинэй буолла.

Сыннаалан дьийтин хуруда **Ю. А. Слепцов**: – Сайынын уу суолунан сибээстэһэн олорбут. Биһиги сүүрүктээх өрүспүтүгэр бу олус сэрэхтээх. Куттала суох транспорунан хааччыллыы бэрт буолуо этэ. Кыра авиацияны туһаны хайдах быһаарыллан эрэр? Маны тэнэ «Халыма» федеральной суол «Заячыя петля» учаастагар өрөмүөн онорор уолдаста. Интернет өнөтө ыарахан, маны эмиэ болҕомтоҕо ылаахха. Пенсионерка **Л. А. Стручкова**: Сүөһү төбөтүгэр субсидияны үрдэтэр наада. Билигин ынах сүөһү ханна да абыһы турар. Саастаах дьон сүөһү иитэбит, эдэрдэр чугаһаабаттар. Сүөһүтүн илии соттор олус ыарахан буолуо, кэлин син-

биир итэргэ тийиэхпит. Оттон тыа адырбаларыттан бөрөнү бултааһынна бириэмийэтин улаатыннараран кэмигэр тиэрдэн иһэр киһи, баҕар, абыһаа эбитэ дуу.

Учуутал **Т. И. Кириллина** аварийнай туруктаах дьийэлэртэн көһөрүү бырагырааматынан дьийэни тутуу, дьаһалта сүрүннүүр специалиһа **П. В. Никифоров** үһүс оҕоҕо судаарыстыба өйөбүлүн чопчулаһан санааларын эттилэр. Оскуола дириэктэрэ **А. С. Винокуров**: «Сана оскуоланы тутуу 2026 сылга диэн отчуотка ыйыллар, үөрэх управлениета 2023 сылга диэн информацияны биэрэр. Маны чуолкайдыр наада. Биһиги аны абыһаа сылынан, сана дьийэҕэ үөрэнэргэ, үлэлииргэ бэлэмнэнэбит», – диэн хомолотун биллэрдэ. ДЭС маастара **Р. Е. Хабаров** Хонуу-Төбүлэх-Уус-Ньяра уонна төттөрү салгын суолунан айанныыры туруорууста уонна ааспыт сылга икки сана дизель электростанцияҕа кэлбититтэн биэрэ үлэлээбэт. Сана хоччулунайы үлэҕэ киллэрэрбитигэр сана дизель наада диэн кыһалбатын биллэрдэ. ФАП сэбиэдиссэйэ **М. М. Герасимов** сана балыһаны тутууну туруорууста. ОдьКХ хачыгаара **А. С. Кудрин**: «Сотору кыһынны суол сабыллыа. Хоччулунайга сана хоччуоллар кэлиэхтээхтэр, ону учуоттуурга», – диэн этиннэ. Оттон оскуола үлэһитэ **Т. И. Кириллина** кытаанах коммуналнай тобоҕу суох онорууга туох үлэ барарын чопчуласта.

Правительственной бөлөх сарсыарда объектарга сырытта уонна дьону приемнаага.

Л. СТРУЧКОВА.

Нэһилиэк олоҕо

ОЛОХТООХТОР КЫТТАЛЛАР

Олунньуга нэһилиэк сыннаалан киинигэр бэрт сэргэх тэрээһиннэр буолан аастылар. Улуу Кыайы күнүн көрсө сэри кэмнээҕи ырыалары таайыыга сааһырбыт дьонно «Угадай мелодию» ытылынна. Кыайылааһын нэһилиэк бэтэрээнэрин сэбиэтин бэрэссэдээтэлэ **А. М. Стручкова** буолла. Салгыы сахалы караокеҕа мустубут дьон күргүөмүнэн дуоһуйа ыллан тарбаһылар.

Төрөөбүт тыл, сурук-бичик күнүгэр олохтоох модельнай библиотекаҕа (сал. С. В. Хабарова) көнүл темаҕа санаа атастаһыта тэрилиннэ. Тэрээһини кирири тыһынан **М. А. Слепцова** аста. Аҕа саастаах дьон ирээ-хоро кэпсэттилэр. Олунньу 15 күнүгэр эмиэ библиотекаҕа сахалы диктаны 10 улахан киһи, 9 оскуола оҕото суруйдулар. Диктаны А. Е.

Орлова суруйтарда. Кыттааччылар бары туоһу суруктары ыллылар. Нэһилиэкпит кэрэ анардара Аҕа дойдуну Көмүскээчилэр күннэригэр бэртээхэй кэнсирэ күүстээх анардарыгар утары ууннулар. Ылбаҕай ырыалары **Н. Павлова**, **И. Сизых**, **С. Хабарова**, **Н. Колесова**, дьахталлар ансаамбыллара ис дууһаларыттан ийээн-куойан толордулар. Биһиэхэ да үнүкүүһүттэрдээхпит дэтэр курдук үнүкүүллээтилэр, көрдөөх сценалары көрдөрдүлэр.

Нэһилиэккэ билигин туругунан 2 тыһ. тонна чох тизийилиннэ диэн Соболюохтооҕу ОдьУоКХ филиалын маастара **П. А. Слепцова** кэпсээтэ.

Николай КОРЯКИН.

БУОР СЫҢЫГА СР ПРАВИТЕЛЬСТВОТА ОТЧУОТТУУР

Уваровскаялыын көрсөн күннээби олобу-дьяһабы кэпсэттибит. Суолгатарыннаабын, быйыл Буор Сыһыга отчуокка иккитээн кэлбиппин кэпсэттим. Маннаабы оскуола тымныытыгар тохтоотум, онуоха киһим: "Ити билигин, таһырдыа сылаас буолан, сылыда ээ", – диэтэ. Дьэ ити курдук кэпсэтэ олодохпутуна, муньахпыт сабаланаар.

С Р Т Ы А Т Ы Н хаһаайыстыбатын министрэ Александр Атласов нэһилиэнньэҕэ Правительство 2019 сыллаабы үлэтин кэпсири. Буор Сыһы олохтоохторо отчуоту болҕомтолоохтук истэн баран ыйытылары уонна туруорсууларын билиһиннэрэллэр. Манна даҕатан эттэххэ, былырын 2019 с. нэһилиэк бүтэник 5 ыала киин ититэр ситимнэ холбононнор, Индигиргэ дьэилэр 100 % холбонмуттар.

Олохтоохтор ыйтар боппууостара биир үксүн доруобуйа харыстабылын, тыа хаһаайыстыбатын, сибээс хаачыстыбатын, прожиточнай минимум, таһаҕаһы тэийии, көтөр билиэт сыанатын, үөрэхтэммит олохтоох ыччаты төнүннэри уо.да тула буоллулар.

Быраастар кэлэн үлэлиллэригэр, ыччаты төнүннэригэ медицинскэй көмө хаачыстыбатын хонтуруолун отделин салайааччыта Дьулустаан Чыгчаахап маннык бэртээхэй этиини биэрдэ: "Быраастары хотугу улуустарга аҕалар ыарахаттардаах. Олохтоох ыччат манна кэлэн үлэлиэхтээх. Бэйэбит оҕолоргут төннөн кэллэригэр усулуобуйа тэриллиэн наада. Төрөппүттэр, оҕолоргутун манна ынырбаккыт, төттөрүтүн антах хааллара сатыгыт. Нэһиликтэргэ ыччаттары аҕалар үлэ ытыллыахтаах, манна нэһилиэнньэ бэйэтэ үлэлиэхтээх, көмөлөһүөхтээх".

Нэһилиэк, оройуон дьылҕата олохтообун ахсааныттан тутулуктаах. Ыччаттары төрөөбүт сирдэригэр олохсугуу бэйэтэ туспа проблемаҕа кубулуйан эрэрэ барыбытын долгутар.

Тус санааны этии чааһыгар үлэ ветерана Анна Васильева ириэри проблематын хаарыйда, күнү-дьылы биллэри чюлкай буолуохтаабын ыйда.

Нэһилиэк кырдыаҕас олохтообо Николай Соркомов нэһиликтэр аайы музейдары тэрийдэххэ, ыччаттар

историяны ытыкты улаатыахтар этэ диэтэ уонна Муоматтан Уус-Ньараҕа диэри сайынны суолу онорору туруоруста.

Тыа хаһаайыстыбатын ветерана Константин Терешкин Муомаҕа оҕуруот аһын үүннэри 40-ус сыллартан баарын, дьэ кылын, сылгыны иитиигэ урукку көрдөрүүлэри, чыбааҕылаах сирдэргэ сылгыны тутууну кэпсэтэ. Итини тэнэ Буор Сыһыга, Орто Дойдуга сылгыны иитэр хаһаайыстыбаны тэрийэр сөбүн бэлиэтээтэ.

Индигир нэһилиэтин баһылыга Борис Заровняев Правительство отчуоттуур бөлөбөр махтанан туран, нэһилиэккэ тирээн турар боппууостарга – оскуоланы тутууга, сибээһи тупсарыга, уот линиятын тардыга болҕомтону тарта. Ити кэннэ Муома оройуонун кураторыгар Иван Алексеевка таһаарылаах үлэтин иһин махтанна уонна Индигир нэһилиэтин кинигэтин бэлэхтээтэ. Оттон Иван Иванович Буор Сыһыттан төрүттээх Елена Габышеваҕа социальной харалта хайысхатынан ноутбук аҕалбытын ийэтигэр туттарда.

Тыа хаһаайыстыбатын министрэ

Олунньу 26 күнүгэр СР тыатын хаһаайыстыбатын министрэ А.П. Атласов салайааччылаах республика Правительствотун отчуоттуур бөлөбө Индигир нэһилиэгэр үлээтэ.

Күнүс Хонуу бөһүөлэгиттэн сыыдамнык айаннаан Буор Сыһыга тийэбит. Олохтоох дьяһалта дьэтигэр отчуоттуур бөлөбү нэһилиэк баһылыга Борис Заровняев көрүстэ. Кинини кытта Н.А. Брызгалов аатынан Индигир орто оскуолатыгар барабыт. Манна оскуола директора Светлана Сен-дун-шен оскуола музейыгар сырытыннарар, кылаастары, остолобуойу көрдөрөр. Оскуола көрдүөрэ, кылаастар истэрэ, музей биллэ тымнылар. Ол да буоллар учууталлар оҕолору кытта кылаастарга дьарыктана олоролор. Ахсынны, тохсунну томоороон тымныларыгар маннык кылаастарга үөрэнэр бэрдэ суох буолуохтаах. Оҕолор истээх ыстааннаах сылдьаллар, уруктарга ардыгар бэргэһэлээх, үтүлүктээх олорон үһүлэр.

Үөрэх оройуоннаабы управлениетын начальнига Татьяна Андреева бөлөх салайааччытын, тыа сири сайдытыгар быһаччы сыһаннаах тыа хаһаайыстыбатын министрэ Александр Атласовтан Индигиргэ сана оскуола туттарары, эбэтэр бу оскуолаҕа капитальной өрөмүөнү онорторору туруоруста. Манна, биллэн турар, элбэх үп-харчы көрүллэрэ ирдэнэр. Ол кыаллар буоллабына, оскуола тутулуон сөп. Онуоха оскуола бырайыагы эрдэтэн былааннаан онорон, Правительство председателин Владимир Солодов аатыгар киллэрэр наадата ыйылына.

Оскуолаҕа Индигир нэһилиэтин олохтоохторо тус боппууостарын быһаартараары Правительство бөлөбүн чилиэннэрин кытта кылаастарга тарбаһан көрүстүлэр.

Индигир кулуубар нэһилиэк дьоно мустан бардылар. Бу билигин отчуот сабаланаҕа. Редакцияҕа бииргэ үлээбит хаан-уруу аймахпын Мария

Александр Атласов Индигир олохтоохторугар итиитик-иһирэхтик махтанна итиэннэ СР нэһилиэнньэтин куттала суох буолуутун хаачыыы комитетиттан Андрей Черовка уонна айылҕа харыстабылын министерствотыттан Роман Слепцова ааспыт сайын Муомаҕа турбут баһаары умуруорууга актыыбынайдык кытыбыттарын иһин бочуотунай грамотаны туттарда.

Муньах түмүктэннэ. Индигир нэһилиэтин олохтоохторо – СР Правительствотун үлэтин-хамнаһын билэ-көрө олодор дьон – үлэ өссө тэтимирэн, республикаҕа сайдыы салгыы барарыгар баҕара хааллылар.

Т. СЛЕПЦОВА.

Хаартыскаҕа Нь. Уваровская түһэригэ.

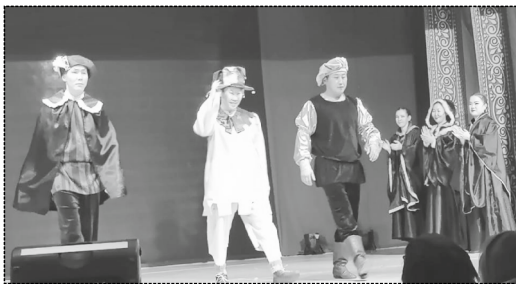
СӨ, РФ култуураларын үтүөлээх үлэһитэ Т. К. Апросимова аатынан Муоматаабы нуруодунай тыйаатыр (режиссер Н. Н. Нестерев) гастрольнай бөлөбө өрөспүүбүлүкэ оройуоннарыгар айанныыр. В. Шекспир «Гамлет» драматын уонна кэнсиэри көрдөрөр. Кинилэр бу ситиһилээх сырылларын туһунан оройуоннартан сонуннар киирэллэр. Онтон кылгастык быһа тардан билиһиннэрбит.

Бэҕэһээ Т. К. Апросимова аатынан Муома нуруодунай тыйаатыра, кини иһинэн үлэлиир «Халбас харата» көр-күлүү минитыйаатыра, «Тэтим» үнүүһүттэр бөлөхтөрө (сал. Л. Н. Федорова) дьоро кизэһни бэлэхтээн аастылар. «Гамлет» улуу айымньыны киһи дууһатын таарыйарды сагалыы, сонундук, итэбэтиилээхтик оонньоотулар. Сүрүн герой ороолун Алексей Варламов таба оонньоото.

Эбэрдэ кэнсиэр олус бэрт. Юрий Ильин ырыатын, эрчимнээх үнүүлэри астына иһиттибит - көрдүбүт, дуоһуйа сынньанныбыт. Итини этэр буоллахтара «Красота спасет мир» диэн.

Төрүттэр.

Бүгүн Ытык Таатта сиригэр ахтылбанаах дойдубут сириттэн Т. Апросимова аатынан нуруодунай тыйаатыр бөлөбө кэлэн ыалдьыттаан ааста. Тыйаатыр

артыыстара олус эбэрдэр, бары кыахтаах, күүстээх санаалаах эбиттэр. Билэр

оҕолорбутун көрөн, дойдубутун санатан бардылар. Эдэр артыыстарга улахан махтал, сылдыар сырыгыт кэскиллээх, инникилээх буоллун. Өссө да кэлэ сылдыаарын. Улахан махтал!

Биир дойдулаахтаргыт.

Чурапчыга «Айылгы» сынньанар кииннэ Муома нуруодунай тыйаатыра ыалдьыттаата. В. Шекспир «Гамлет – олох

икки өрүттэрэ» трагедияны уонна «Муоматтан ырыатойук аргыстаах» кэнсиэртиир бырагырааманы көрдөрдүлэр. «Тэтим» эдэр ыччат үнүү ансаамбыла хас да үнүүнү, бэйэлэрин тыйыс айылбалаах, харааах хайаларын, араас өнүнөн толбоннура оонньоор дүкээбил суһумун, таба тамайа сиэлэр кизэ нэлэмэн маардарын видеотун экранна ыьга туран, бэрт чэпчэкитик дугунан үнүүлээн көрдөрдүлэр. Василий Слепцов, Юрий Ильин олус истин ырыаларын бэлэхтээтилэр. «Халбас харата» көр-күлүү минитыйаатыра араас сценкалары оонньоон көрөөччүлэри күллэртээтэ, биһирэмнэри ылла. Уопсайынан минитыйаатыр артыыстара бары орооларын далбы туталлара, дьонно бу көрү-күлүүнү тиэрдиилэрэ табыллыбыт, үчүгэйдик чочуллубут сценкалары көрдөрдүлэр. Хас биридди нүөмэр дохсон ытыс тыаһынан доһууолланна. Чурапчылар ыраах Муома

дьонун-сэргэтин сэргэхтик, өрө көтөбүллүүлээхтик көрсөн, бары үчүгэй дуоһуйууну ылан, үөрэ-көтө тарбастыбыт.

УУС КЫЫҺА. Чурапчы.

Кэнсиэр көрөн үөрэн-көтөн, астынан ахан кэллбит. Мэнгэлэр киэн туттар эдьийбит Тамара Константиновна аатынан Муоматаабы нуруодунай тыйаатыр эдэр көлүөнэ артыыстара түмсүүлээх,

тэрээһиннээх айар кэнсиэрдэрин көрөн, Хотун Төңүлү олохтоохторо астынныбыт, сөбүлээтибит, сөхтүбүт. Улахан махталбытын тиэрдэбит. Кэлэр өттүгэр өссө үрдүк тахсыыны, табыллыыны, дабайыыны, ситиһини баҕарабыт. Маладьыастар!

Төңүлү олохтоохторо.

Наһаа талааннаах оҕолор эбит. Алексей Варламов, Виталий Старков, Елена Слепцова чабылхайдык оонньоотулар. Муома ырыаһыт уолаттара, үнүүһүттэрэ наһаа кэрэлэр, танаастара-саптара мааны. Улахан махтал. Өссө үрдүк ситиһилэри, дьизэ кэргэннэ дьолу баҕарабыт.

Майалар.

Салайааччы этии киллэрэр

У О Л Д Ъ А С Т А

Кэлин үс сыл устата көрүллэр үбү кэмчилээһин түмүгэр оройуонмут нэһилиэктэрин кулууптара бары сөптөөхтүк өрөмүөннэнэн, ититилэн, сагалыы тупсабай көрүннэнэн дьон сынньанарыгар толору усулуобуйа тэрилинэ.

Ааспыт үйэ 2000 сылыгар нуруот күүһүнэн КСК диэн ааттанан сана кулууптут тутуллубута. Бу кэмтэн ыла үпхарчы тийибэт диэн улахан өрөмүөннэр ытыллыбакка тураллар. Кэлинни сылларга кулууптут тымныытынан, үлэлиир усулуобуйабыт олус ыарахан. Уһун кыһыны быһа коммутун устубакка үлэлиибит. Ол да буолар оройуоннаабы «Осикат» этнокультурнай киин өрөспүүбүлүкэ биэс бастын үлэлээх кулуубун ахсааныгар эрэллээхтик киирэ сылдыара киһини үөрдэр.

Быйыл 2020 сылга өр кэмнэ сыбарыйбакка турбут «мууспунт» хамсаан, оройуонмут дыһалтатын көбүлээһининэн өрөмүөннүүр үлэлэр ытыллаллара былааннанна. Ол инниттэн нэһилиэннэ ортотугар ыйытык ытылынна. Ыйытыкка 110 киһи кыттыыны ылла. Онно бэриллибит ыйытыгыларга манньк хоруйдары туттубут: «Осикат» этнокультурнай кииннэ ытыллар тэрээһиннэргэ төһө элбэхтик сылдыабын?» – «Куруук сылдыабын» – 72 киһи, «Дэннэ сылдыабын» – 3, «Сылдыбаппын» – 35 киһи. «Сылдыахпытын кулууп температурнай режим эппиэттээбэт» – 101 киһи. «Капитальнай өрөмүөнү ытар кэм уолдыаста дуо?» диэннэ – 105 киһи өрөмүөн наадатын ыйаллар. Мантан көстөрүнөн, нэһилиэннэ сылаас, ыраас кулуупка иллэн кэмин атаарыан баҕарар.

Былаамыт быһыытынан биир сезон устата, өрөмүөн ытыллар кэмигэр специалистар улахан тэрээһиннэри Арочнай спортивной саалаба, Арчы дьэтигэр, оройуоннаабы библиотекаба тэрийэн ытыахтара. Маны сэргэ суол баар кэмигэр анал проектарынан нэһилиэктэргэ тахсан үлэлиир буолуохтара.

Муома нэһилиэгин олохтоохторо! Биир сезон устата кулууптут өрөмүөннэнэн бүтэрин тулуйан күүтүөбүт. Онтон кэлэр сылга оройуоннаабы библиотекабытын өрөмүөннөөхпүт, маны сэргэ Оҕо искусствотын оскуолатын тугуутун түмүктүөхпүт.

Өрөмүөннэр түмүктэригэр аныгылыы көстүүлээх, сылаас, тупсабай култуура тэрилтэлэрэ баар буолуохтара.

Александр КОРЯКИН,
култуура управлениетын
начальнига .

Өрөспүүбүлүкэбэ

АЙСЕН НИКОЛАЕВ: "НАУКА, ҮРДҮК ҮӨРЭХ САЙДЫТЫГАР РЕГИОННАР ОРУОЛЛАРА ТОСТУ УЛААТЫАХТААХ"

Олунньу 20 күнүгэр Айсен Николаев «Саха» НКИХ тэлэбиидэннэтин биэриитигэр Сахабыт сирин үгүс олохтообун долгутар ыйытыларга хоруйдаата. Бу ый сагатыгар кини Судаарыстыбаннай Сэбиэт муньабар кыттыыны ылан, үөрэбири сайдытыгын туһунан кэспэтиини ытта.

– Ити Госсовет иннинэ отучча губернатор уонна Россия бастын учуонайдара, наукатын салайааччылары, үрдүк үөрэх тэрилтэлэрин ректордара Подмоскөвьеҕа олон эмиэ үлэлэбиһит, сүрүн этиилэрбитин бэлэмнээбиһит. Ити Госсоветка биһиги дойдубутугар наукабыт уонна үрдүк үөрэх, орто анал үөрэх сайдыыта ханнык таһымна табыста уонна кинилэр экономика сайдытыгар сөпкө эппиэттэһэллэр дуо, ону таһынан, онно регионнар туох эмит сыһыаннаахтар дуо диин боппуруостары туруоран көрдүбүт. Түмүгүн бэрэсидиэн эмиэ эттэ. Билигин туох барыта быһаарылларыгар киириэхтээх. Наука, үрдүк үөрэх сайдытыгар регионнар оруоллара тосту улаатыахтаах. Билигин биһиги ити өттүгэр боломуочуйабыт суох, наука, үрдүк үөрэх барыта федеральной боломуочуйаҕа киирсэр. Бэйэбит университетпытыгар кыра үп көрөөрү гыннахпытна, онон-манан эргитэн пуондалар, атын тэрилтэлэр нөнүө көмөлөстөхпүтүнэ эрэ көмөлөһөр кыахтаахпыт, – диитэ биэри кэмигэр Айсен Сергеевич.

– Регионнар тус сыаллаах (целевой) үөрэххэ харчы биэриинэн эрэ кыттыа суохтаахтар диин этии киирдэ. Субьектар салайааччылары науганан, наука, үрдүк үөрэх салайытынан ыкса дьарыктаннахтар, попечительскэй Сэбиэттэргэ барытыгар киириэхтээхтэр. Үрдүк үөрэх тэрилтэлэрин сайдытын программата хайаан даҕаны регионнар сайдыларын көрүүхтээх-истиэхтээх, тирэбириэхтээх. Туһалаах этиилэр

бардылар. Кэлэр биэс сылга университеттарга, институттарга бүддьүөт миэстэлэрэ элбиһиллэригэр бэрэсидиэн 70 млрд. солкуобайы биэрэбит диин быһаарда. Ол аата быйылгыттан саҕалаан, биһиги үөрэх кыһаларытыгар бүддьүөт миэстэлэрэ сыл аайы элбээн иһиэхтээхтэр. Мин санаабар, ити сөптөөх быһаары буолла. Бэйэбит билэргит курдук, университет үөрэбин төлөбүрү үрдүк. Ол түмүгэр үөрэниэх да оҕолор сороҕор кыайан үөрэммэккэ хааллар. Биһиги регионнар орто үөрэхпитин эмиэ көрүүхпүтүн наада. Онно туһаайыллыбыт Госсовет муньаба бу күһүн буолуохтаах. Ону таһынан техническэй үөрэхтээһин туһунан этиилэр киирэр буоллулар. Олохтоох каадырдары бэлэмнээн, биһиги дьоммут-сэргэбит промышленность, экономика салааларыгар элбиһиллэрин туһугар үлэ барыахтаах.

АЙСЕН НИКОЛАЕВ: «САХА КИИТИН СҮРҮН СЫАЛА – ҮӨРӨХТЭЭХ БУОЛУУ»

«Ил Дарханнын кэспэти» биэригэр Айсен Николаев Арасыйыа Уһук Илин өттүгэр экономиканы сайыннара сорукаах улахан бырайыактар, олохтоох дьону-сэргэни онно кытыннары туһунан санаатын эттэ:

– Саха сирин олохтоохтору ити улахан бырайыактарга кыттан иһиэхпитин наада. Биһиги омук үчүгэйдик үөрэнэн, үчүгэй идэлэри баһылаан, үлэлээн бэйэбитин, дьоммутун-сэргэбитин иитиэхтээхпит. Нолуок төлөммүт өрөспүүбүлүкэбитин, дойдубутун сайыннарыахтаахпыт. Оччоҕо биһирдэ биһиги «Сахабыт сирэ – биһиэнэ» диэхпитин сөп. Саха киһитин сүрүн сыала-сорука – үөрэхтээх буолуу. Уһууаан итиллээччигиттэн саҕалаан аҕа саастаах киһиэхэ диэри. Оскуолаҕа, университетке, эбэтэр училищеҕа эрэ үөрэннилэр курдук саныбыт. Дьингэр, киһи олобун тухары үөрэниэхтээх. Арҕаа дойду дьону-сэргэтэ

олороллорун тухары идэлэрин хаста да уларыталлар. Биһиэхэ таллыбыт даҕаны, ол талбыт эрэ идэбитинэн үлэлиэхтээх курдук санаа баар. Мин санаабар, ити эмиэ сыһа. Киһи билигин кэмнэ үчүгэй идэни ылар кыахтаах буолуохтаах. Онон дойдубутугар үөрэх систимэтэ эмиэ уларытылган наада. Хайаан даҕаны түөрт-биэс сыл үөрэтэн, орто анал үөрэби биэриэ суохтаахпыт. Эдэр киһиэхэ сана идэни биэриэхпитин, үчүгэйдик үөрэтиэхпитин наада. Үөрэхтээх эрэ буоллахпытна, биһиги дойдубутун баһылааммыт инники таһаарар кыахтаахпыт.

Кэлин улахан хампаанньалар санааларын уларыттылар. Урукку сылларга олохтоохтору ылбакка, туораттан дьону үлэлэтэр буоллахтарына, билигин төттөрүтүн, олохтоохтор үлэлиир буоллулар. Хомойуох иһин, биһиги дьоммутугар үөрэхтэрэ, билиилэрэ тийибэт. Ол охсор. Ол да буоллар ааспыт сыл түмүгүнэн тыһыынчанан киһи улахан хампаанньаларга киирэн, хамнастанан үлэли сылдьар.

Барытын биһиэхэ бүддьүөт онорон биэриэхтээх диин санаа баар. Оннук буолуо суохтаах. Биһиги төттөрүтүн бүддьүөттэн дьон олоҕо тутуларын аҕыйахтаахпыт. Социальной кыаммат эйгэҕэ көмөлөһүүххэ наада. Ол көмөнү улаатыннарыахтаахпыт. Ол гынан баран үлэлиир кыахтаах, үлэлиир баҕалаах дьону бүддьүөттэн харчыны биэрэргэ үөрэппэккэ, биһиги киниэхэ үлэлиир кыах биэриэхтээхпит, үөрэтиэхтээхпит. Оччоҕуна ол киһи биһирдэ бэйэтин, дьонун-сэргэтин иитэн, ыал буолан сайдар кыахтанар. Төһөнөн элбэх оннук ыччаты үөскэтэбит, улаатыннарабыт, оччонон дойдубут ситиһиллээх буолар. Улахан тэрилтэлэргэ дьоммутун үлэлэтиэхтээхпит. Ону ситиһиэхпитин наада. Бэйэбит дьоммутугар үөрэх уонна кыах биэриэхтээхпит.

«УлусМедиа» сайтан.

Муома орто оскуолатын 90 сылыгар

ИСТИГНИК АХТАБЫН

Күн-дьыл барара түргэнэ сүрдээх. Сылтан сыл аастабын аайы дьоллоох оҕо сааспыт ырааттар ыраатар. Мин оҕо сааһым, оскуолагаабы сылларым уонна эдэр сааһым төрөөбүт сирбэр Хонууга ааспыттара. Билигин суох уонна биһигини кытта үөрэ-көтө сылдьар биһир саастылаахтарым туһунан оҕолорбор, сиэннэрбэр кэспиир ытык иһим дии саныбын. Биһиги, сэри кэннинээҕи көлүөнэ, Хонуу бөһүөлэгин сайдытын туһунанра буолабыт. Элбэх сыл ааспытын кэннэ, оҕо сааспыт туһунан истин өйдөбүл биһиги сүрэхпитигэр сөнөн сылдьар. Төһө да сааспытнан арытыалаах тус-туһунан омук оҕолоро буолларбыт, олохтон үөрэбит-көтөрбүт, биһир оскуолаҕа эйлээхтик үөрэнэрибит.

Дьоллоох оҕо сааһы биэрбиттэрин иһин төрөппүтүрбитигэр махталбыт мунура суох. Биһиги сарсыардаттан кизээннэ диэри төрөөбүт дойдубут киэн дуолугар оонньуурбут, хас саас ахсын төрөөбүт бөһүөлэбит, дьизбит-уоппут ыраас буоларын туһугар кыһаллан хомуйарбыт, ыраастырыбыт. Бэһис кылаастан ыла таһаастаах борокуоттар кэллэхтэринэ, таһаастаах сүөкүүргэ көмөлөһөрбүт. Онно үлэлээн ылбыт маннайгы хамнастытын ас ыллаларыгар анаан төрөппүтүрбитигэр биэрэн үөрдүбүт.

Оскуолаҕа үөрэнэ сылдьан, уһун переменаҕа музыканы холбоон үнкүүдүүрбүт. Ол кэмнэ эдэр сааспыт маннайгы истин тапала күөдүйүбүтэ.

Улахан оҕолор «Украина» киһинэ проекторынан киһинэ көрдөрөллөрө. Ол эрэн, саамай үөрүүлээҕэ, оскуолаҕа сана дьыллаабы уоттаах харыйаны туруоруу буолара. Сылтан сыл аастабын аайы оҕо сааһым доҕотторун истинник саныбын, кинилэргэ махтанабын.

Үйэ анара «Колымторга» бэһис разрядтаах повар-кондитер быһытынан үлэлэбитим. Билигин «Теремок» оҕо уһууааныгар үлэлибин. Оҕо сааһым доҕотторун өссө ордук истин тапталынан ахтан-санаан кэлэбин, хас биһирдигитин ааттыахпын баҕарабын.

Үөрүүлээх үбүлүөйүнэн, үөлээннээхтэrim, биһиргэ үөрэммит оҕолорум, учууталлар уонна оҕолор!

Т. Н. ХОХОЛОВА,
1967-1968 с.с. оскуоланы бүтэрбит.

ПРОГРАММА ПЕРЕДАЧ НВК "САХА"

ПОНЕДЕЛЬНИК 02/03

НВК САХА

06:00 - Новый день 6+
 09:00 - "Саха сирэ" информационной биэри 12+
 09:15 - Выборы-2020 12+
 09:30 - Город женщин 12+ (на як.яз.)
 10:30 - Живой звук 12+ (на як.яз.)
 11:15 - Интеллектуальная игра 12+
 12:15 - Дойдум дыоно 6+
 12:30 - Эл иитэ 12+
 13:15 - Кыайыы-75 12+
 13:30 - Саха Сирэ-Якутия 12+
 14:00 - Совместные агитационные мероприятия по дополнительным выборам кандидатов в депутаты Госсобрания Ил Түмэн по Арктическому округу №35 12+
 14:30 - В эфире радио "Тэтим" 12+
 15:00 - Город женщин 12+
 16:00 - Саха Сирэ-Якутия 12+
 16:15 - Бай 12+
 16:45 - Клипы 6+
 17:00 - К 75-летию Великой Победы
 17:30 - Полярная звезда 6+
 17:45 - Мультсериал 6+
 18:00 - "Саха Сирэ"
 18:15 - Лекториум 12+
 19:00 - "Якутия" информационная программа 12+
 19:15 - Выборы-2020 12+
 19:30 - Талбан 12+
 20:30 - "Саха Сирэ" информационная программа 12+
 21:00 - Сила духа 12+
 21:30 - Тыа ыччата 12+
 22:15 - Клипы 6+
 22:30 - Итоги дня 12+
 23:00 - Лекториум 12+
 23:45 - Клипы 6+
 00:00 - К 75-летию Великой Победы
 00:30 - Документальный фильм с субтитрами 12+
 01:15 - Эл иитэ 12+
 02:00 - Итоги дня 12+
 02:30 - В эфире радио "Тэтим" 12+ (на як.яз.)
 03:30 - Сила духа 12+

ВТОРНИК 03/03

НВК САХА

06:00 - Новый день 6+
 09:00 - "Саха сирэ" информационной биэри 12+
 09:15 - Выборы-2020 12+
 09:30 - Асчыттар 12+
 10:30 - Сила духа 12+
 11:00 - Актуальное интервью 12+
 11:15 - Талбан 12+
 12:15 - Репортаж 6+
 12:30 - Лекториум 12+
 13:15 - Кыайыы-75 12+
 13:30 - Саха Сирэ-Якутия 12+
 14:00 - Совместные агитационные мероприятия по дополнительным выборам кандидатов в депутаты Госсобрания Ил Түмэн по Арктическому округу №35 12+
 14:30 - В эфире радио "Тэтим" 12+ (на як.яз.)
 15:00 - Город женщин 12+ (на як.яз.)
 16:00 - Саха Сирэ-Якутия 12+
 16:15 - Тыа ыччата 6+
 17:00 - К 75-летию Великой Победы
 17:30 - Полярная звезда 6+
 17:45 - Мультсериал 6+
 18:00 - "Саха Сирэ" информационной

биэри 12+
 18:15 - Сэргээ 12+
 19:00 - "Якутия" информационная программа 12+
 19:15 - Выборы-2020 12+
 19:30 - Талбан 12+
 20:30 - "Саха Сирэ" информационная программа 12+
 21:00 - Сила духа 12+
 21:30 - От всей души 6+ (на як.яз.)
 22:15 - Клипы 6+
 22:30 - Итоги дня 12+
 23:00 - Сэргээ 12+
 23:45 - Клипы 6+
 00:00 - К 75-летию Великой Победы
 00:30 - Документальный фильм с субтитрами 12+
 01:15 - Лекториум 12+
 02:00 - Итоги дня 12+
 02:30 - В эфире радио "Тэтим" 12+ (на як.яз.)
 03:30 - Сила духа 12+

СРЕДА 04/03

НВК САХА

06:00 - Новый день 6+
 07:00 - Новый день 6+
 09:00 - "Саха сирэ"
 09:15 - Выборы-2020 12+
 09:30 - Город женщин 12+
 10:30 - Сила духа 12+ (на як.яз.)
 11:00 - Актуальное интервью 12+
 11:15 - Талбан 12+
 12:15 - Дойдум дыоно 6+
 12:30 - Сэргээ 12+
 13:15 - Кыайыы-75 12+
 13:30 - Саха Сирэ-Якутия 12+
 14:00 - Совместные агитационные мероприятия по дополнительным выборам кандидатов в депутаты Госсобрания Ил Түмэн по Арктическому округу №35 12+
 14:30 - В эфире радио "Тэтим"
 15:00 - Асчыттар 12+
 16:00 - Саха Сирэ-Якутия 12+
 16:15 - От всей души 6+
 17:00 - К 75-летию Великой Победы
 17:30 - Полярная звезда 6+
 17:45 - Мультсериал 6+
 18:00 - "Саха Сирэ"
 18:15 - Аал-луук мас 12+
 19:00 - "Якутия"
 19:15 - Выборы-2020 12+
 19:30 - Талбан 12+
 20:30 - "Саха Сирэ"
 21:00 - Сила духа 12+
 21:30 - От всей души 6+ (на як.яз.)
 22:15 - Клипы 6+
 22:30 - Итоги дня 12+
 23:00 - Аал-луук мас 12+
 23:45 - Клипы 6+
 00:00 - К 75-летию Великой Победы
 00:30 - Документальный фильм с субтитрами 12+
 01:15 - Сэргээ 12+
 02:00 - Итоги дня 12+
 02:30 - В эфире радио "Тэтим" 12+ (на як.яз.)
 03:30 - Сила духа 12+

ЧЕТВЕРГ 05/03

НВК САХА

06:00 - Новый день 6+
 09:00 - "Саха сирэ" информационной биэри 12+
 09:15 - Выборы-2020 12+
 09:30 - Готовим вкусно 12+
 10:30 - Сила духа 12+ (на як.яз.)

11:00 - Актуальное интервью 12+
 11:15 - Талбан 12+
 12:15 - Дойдум дыоно 6+
 12:30 - Аал-луук мас 12+
 13:15 - Кыайыы-75 12+
 13:30 - Саха Сирэ-Якутия 12+
 14:00 - Совместные агитационные мероприятия по дополнительным выборам кандидатов в депутаты Госсобрания Ил Түмэн по Арктическому округу №35 12+
 14:30 - В эфире радио "Тэтим" 12+ (на як.яз.)
 15:00 - Город женщин 12+
 16:00 - Саха Сирэ-Якутия 12+
 16:15 - От всей души 6+ (на як.яз.)
 17:00 - К 75-летию Великой Победы
 17:30 - Полярная звезда 6+
 17:45 - Мультсериал 6+
 18:00 - "Саха Сирэ" информационной биэри 12+
 18:15 - Один из нас 12+
 19:00 - "Якутия" информационная программа 12+
 19:15 - Выборы-2020 12+
 19:30 - Талбан 12+
 20:30 - "Саха Сирэ" информационная программа 12+
 21:00 - Сила духа 12+
 21:30 - От всей души 6+ (на як.яз.)
 22:15 - Клипы 6+
 22:30 - Итоги дня 12+
 23:00 - Один из нас 12+
 23:45 - Клипы 6+
 00:00 - К 75-летию Великой Победы
 00:30 - Документальный фильм с субтитрами 12+
 01:15 - Аал-луук мас 12+
 02:00 - Итоги дня 12+
 02:30 - В эфире радио "Тэтим"
 03:30 - Сила духа 12+

ПЯТНИЦА 06/03

НВК САХА

06:00 - Новый день 6+
 09:00 - "Саха сирэ" информационной биэри 12+
 09:15 - Выборы-2020 12+
 09:30 - Город женщин 12+
 10:30 - Сила духа 12+ (на як.яз.)
 11:00 - Актуальное интервью 12+
 11:15 - Талбан 12+
 12:15 - Репортаж 6+
 12:30 - Один из нас 12+
 13:15 - Кыайыы-75 12+
 13:30 - Саха Сирэ-Якутия 12+
 14:00 - Совместные агитационные мероприятия по дополнительным выборам кандидатов в депутаты Госсобрания Ил Түмэн по Арктическому округу №35 12+
 14:30 - В эфире радио "Тэтим"
 15:00 - Готовим вкусно 12+
 16:00 - Саха Сирэ-Якутия 12+
 16:15 - От всей души 6+ (на як.яз.)
 17:00 - К 75-летию Великой Победы
 17:30 - Полярная звезда 6+
 17:45 - Мультсериал 6+
 18:00 - "Саха Сирэ"
 18:15 - Эл иитэ 12+
 19:00 - "Якутия"
 19:15 - Выборы-2020 12+
 19:30 - Интеллектуальная игра 12+
 20:30 - "Саха Сирэ" информационная программа 12+
 21:00 - Эр санаа 12+
 22:00 - Бай 12+
 22:30 - Итоги дня 12+
 23:00 - Эл иитэ 12+
 23:45 - Клипы 6+

00:00 - К 75-летию Великой Победы
 00:30 - Документальный фильм с субтитрами 12+
 01:15 - Один из нас 12+
 02:00 - Итоги дня 12+
 02:30 - В эфире радио "Тэтим" 12+ (на як.яз.)
 03:30 - Эр санаа 12+

СУББОТА 07/03

НВК САХА

06:00 - Геван 12+
 06:30 - Простые истины 12+
 07:00 - Новый день 6+
 09:00 - Новости 12+
 09:15 - Канал поздравлений 6+
 09:45 - Клипы 12+
 10:00 - Посидим, поговорим 6+
 11:00 - Хранители времени 12+
 11:30 - Новости парламента 12+
 11:45 - Религия народа саха 12+ (на як.яз.)
 12:15 - Любимые песни 6+
 12:30 - Асчыттар 12+
 13:30 - Саха сирэ. День за днем 12+ (на як.яз.)
 14:30 - Геван. Без женщин опустеет этот мир... 12+
 15:00 - Канал поздравлений 6+
 15:30 - Сила духа 12+
 17:30 - Моя Якутия 12+
 18:00 - Кыайыы-75 12+
 19:00 - Эн сулускун! 12+
 21:00 - Саха сирэ. День за днем 12+ (на як.яз.)
 22:00 - ТВ-спорт: Международный турнир по вольной борьбе среди юниоров памяти Р.М.Дмитриева 12+
 00:00 - Интеллектуальная игра 12+ (на як.яз.)
 01:15 - Живой звук 12+ (на як.яз.)
 02:00 - Кэнсиэр 12+
 03:00 - Документальный фильм с субтитрами 12+
 03:45 - Продвижение 12+

ВОСКРЕСЕНЬЕ 08/03

НВК САХА

06:00 - Геван 12+
 06:30 - Посидим, поговорим 6+ (на як.яз.)
 07:30 - Клипы 12+ (на як.яз.)
 07:45 - Полярная звезда 6+
 08:30 - Родной край 6+
 09:00 - Новости 12+
 09:15 - Канал поздравлений 6+
 09:45 - Саас кэлбитинэн! 6+
 10:00 - Концерт 6+
 12:00 - Готовим вкусно 12+
 13:00 - Итоги недели 12+
 14:00 - ТВ-спорт: Международный турнир по вольной борьбе среди юниоров памяти Р.М.Дмитриева 12+
 16:00 - Геван 12+
 16:30 - Хранители времени 12+
 17:00 - Канал поздравлений 6+
 17:30 - Кылаан Кындыл кэнсиэрэ 6+
 19:30 - Благодарности Матери 6+
 21:00 - Итоги недели 12+
 22:00 - Кинопоказ 12+
 00:15 - Кэнсиэр 6+
 02:00 - Документальный фильм с субтитрами 12+
 03:30 - Хранители времени 12+
 04:00 - Итоги недели 12+
 05:00 - Город женщин 6+

Э ц э р д э л и и б и т !

Ытык кырдыаҕасытын, элбэх оҕо ийэтин, эбэтин, хос эбэтин, убаастыыр саҕасытын үлэ-тыыл бэтэрээнин **Екатерина Егоровна СТАРОСТИНАНЫ** 95 сааскынан астынан туран истинник эбэрдэлибит!

Олох-былаас бары уларыыһыларын көрбүт, дьоммутун-сэргэбитин кытта алтыспыт, үлэлээбит үтүө-мааны ытык

киһибит Эн буолабын. Чугас дьонун туһугар ахсаабат кыһамньын, улахан таптатын, ураты сэмэй майгын, үлүскэн үлэн иһин махталбытын этэбит. Бу курдук олоххо дьулуургуны ыһыктыбакка, хос-хос ыччаттарын тапталларыгар уйдаран этгэннэ сылдыаргар баҕарабыт.

Суон Тииттэн Слепцовтар дьизэ кэргэннэрэ.

Ааспыт 2019 Сомоҕолоһуу сылыгар улуспутугар үөрэҕирин салаата уонна **Муома орто оскуолата 90 сыллаах үбүлүүдэрин чэрчитинэн «Осикат» этно-култуурунай киингэ араас хабааннаах тэрээһин, дьоро кизэһэ, амарах санаанан салайтарбыт аһымал аахсыһа кыра-улахан кэнсиэрдэрэ тиһигин быспакка ытылынылар. Аһар сыл араллааныгар, үүммүт сыл түбүгэр кэмигэр сырдатыллыбатах култуурам сонунуттан, кэрэ-бэлиэ даатталарга анаабыт курдук икки күрээби тэнни тутан тиэрдэбин. Ааҕааччыга ордук өйдөнүмтүө буоллун диэн күрэхтэри субу буола туралларыны сырдатарга кыһаныам.**

Хаһыс да төгүлүн ытытылар «Ыллыабын эрэ, доҕоттор!» ырыа күрээбэ, «Споёмте, друзья-2019» (оҕолор), 6-11 кылаас үөрэнээччилэригэр анаммыт бу күрэх уратытынан буолан, көрөөччү болҕомотун тарта. Күрэххэ Муома, Индигир, Собоолоох орто оскуолаларыттан кэлбиттэр. Икки түһүмэххэ иккилии ырыанан кытынылар. Репертуарда кизэн. Олохтоох мелодистар Г. Г. Слепцов-Дьизэрэнкэй, А. И. Никулин, В. В. Слепцов ырыаларыттан саҕалаан биллэр ырыа айааччылар, композитордар Егор Неустроев, Василий Еремеев, Алексей Потапов, Уля Сергучева-Күннэй, Иннокентий Васильев-Лэгэнтэй, Тумус Мэхээлэ, о. д. а. ырыаларын иһиттибит. «Выпуск-20-20» оскуоланы бүтэрээччилэр вокальной бөлөхтөрө аатырбыт шведскэй «Абба» бөлөх «Мама Мария», Дима Билан «Эти белые розы» ырыаларынан кытынна. Күрээби Арчы дьизэтин Далбар Хотуна, СӨ култууратын үтүөлээх үлэһитэ И. Н. Слепцова салайааччылаах ирдэбиллээх дьүүлүүр сүбэ сыаналаата. Бырайыак ааптара «Осикат» этно-киин сүрүннүүр исписсэлиһэ, СӨ култууратын туйгуна Е. Д. Тарабукина иһирэх тылынан салайа тутта.

Дьүүлүүр сүбэ быһаарытынан күрэххэ кытты иһин сертификаттары «Кэскил», «Далбарай» (МОО) бөлөхтөр кыттылаахтара туттулар. I степеннээх лауреат аатын «Сайаана», II степеннээх лауреат – «Мичээрдэр» кыргыттар айар бөлөхтөрө ыллылар. Күрэх I степеннээх дипломана – «Выпуск-20-20», «Күрүлгэн» вокальной бөлөх уолаттара II степеннээх дипломант үрдүк аатын

Муома орто оскуолатын 90 сылыгар

ИККИ ТҮГЭН – ИККИ ҮӨРҮҮ

сүктүлэр. Гран-при хаһаайыннара «Дархан» ансаамбыл ырыа куттаах уолаттарын кэрэ эйгэбэ сыһарбыт, үөрэтэн-такайан илдэ сылдыар «Бастыг музыкальной салайааччы» аатын ылыан ылбыт С. Е. Винокурова «Споёмте, друзья-2019» ырыа күрээбин сүрүн бириһин «Осикат» этно-киин кубогын ылла. Кыайылаахтар сыаналаах бэлэхтэри тутан үөрдүлөр-көттүлөр.

«Кэрэни кэрэхси көрөбүн» үнкүүһүттэр күрэхтэрэ дьон-сэргэ болҕомотун тардан, араас дойду, араас омук үнкүүтүн арааһын, норуот уратытын, сиэрин-туомун, үтүө үгэстэрин көрдөрөн, үнкүү-битини күлүмнэс кустугун түһэрэн, күөгэлидэ көгүттэ. Бу 2019 сыллаабы күрэх сүрүн уратытынан иитээччи итиллээччитин, учуутал үөрэнээччитин кытта кыттыта буолла. Барыта 15 паара үнкүүһүт, сир курдук симэнэн, ох курдук онгостон иккилии үнкүүнү бэлэмнэн кэлэн кытынылар. Сонундук көстүбүт күрэххэ Хонууттан, Индигиртэн, Собоолоох, Чыбаабылаах н э һ и л и э к т э р и т т э н о ҕ о - с а д и и т и л л э э ч ч и л э р э , а л ы н с ү һ ү ө х , о р т о с ү һ ү ө х о с к у о л а л а р ү ө р э н э э ч ч и л э р э и и т э э ч ч и л э р и н , ү ө р э т э р у ч у у т а л л а р ы н к ы т т а б э й э л э р и н д ь о ҕ у р д а р ы н , т а л а а н н а р ы н к ө р д ө р д ү л э р . К и н и л э р б у к ү р э х с ү р ү н к ы т т а а ч ч ы л а р а , д ь ү л л ү ү р с ү б э к и н и л э р и с ы а н а л ы ы р . К ү р э х с ы л а - с о р у г а о ҕ о н у д ь а р ы к т а а ч ч ы м а а с т а р - к ы л а а с к ө р д ө р ө н , о ҕ о н у - ы ч ч а т д ь о н у к э р э ҕ э у ҕ у ҕ у у , ч ө л о л о х к у л т у у р а т ы н и н э р и н и .

Бастакы түһүмэххэ – араас дойду, араас омук үнкүүтэ хото көрдөрүлүннэ. Хотугу Муомабыт төрүт олохтоохторо саха, нуучча, аҕыйах ахсааннаах эвен омук үнкүүлэриттэн саҕалаан араас дойду араас үнкүүтүн араас көрүнүн көрдөрөн үөртүлэр. Ол курдук бу кизэһэ грузинскэй, узбекскэй, украинскэй, тувинскэй, индийскэй, турецкай, испанскэй, андижанскэй, полька, макарена, рок-н-ролл, ча-ча-ча, аныгылыы үнкүүлэри көрдүбүт. Сорох үнкүү иккилитэ-үстүүтэ көрдөрүлүннэ. Ааҕааччы өйдүүхтээх, бу үнкүүлэр барылара тустуспалар, бэйэ-бэйэлэригэр маарыннаспаттар. Омук үнкүүтэ кэрэтин,

алыптаабын көрөөччү астынна.

Иккис түһүмэххэ – бэйэ талбыт омук үнкүүтэ, эбэтэр бэйэ туруоруута композиция, айымньылартан быһа тардан дьүһүйүү. Манна үнкүүнү туруорбут иитээччи, учуутал фантазията оҕо дьобурун сайыннарыыга ураты ньымата ордук сыаналанна.

Ханнык баҕар күрэх айар дьобуру сайыннаран, дьону түмэр, сомоҕолуур күүһэ сөбүмэр. Дьүүлүүр сүбэбэ – Муома оройуонун үөрэҕирингэ салаатын методиха, хореограф идэлээх Лидия Ивановна Ефимова, оҕо искусствотын оскуолатын үлэһитэ, «Сайдам», «Талба», «Күбэйэ» үнкүү ансаамбылларын салайааччылара Ольга Афанасьевна Акимова, «Тэтим» народнай ансаамбыл солистката, «Хоту дойду хотуна» күрэх кыайылааҕа Павлова Анастасия Кирилловна үлээтилэр. Күрээби сахалыы сайаҕас тылынан МОО үөрэнээччитэ Павел Слепцов уонна «Осикат» этно-киин үлэһитэ, СӨ култууратын туйгуна Ирина Николаевна Иванова салайан ытытылар.

Иккис түһүмэххэ кыттааччылар ордук табыллан үнкүүлээбиттэрин жюри тоһоҕолоон бэлиэтээтэ. Айымньы геройдара бэйэлэринэн тахан үнкүүлээн көрдөрүлэр. Ол курдук, Чыбаабылаах нэһилиэтин эдэркээн үнкүүһүтэ Динара Аргунова (5 кыл.) бэйэтин учууталын кытта павлин, Индигир нэһилиэгиттэн «Солнышко» детсад итиллээччитэ 6 саастаах Альмира Слепцова иитээччитин кытта чыгычаахтар үнкүүлэрин, Хонууттан «Теремок» детсад итиллээччитэ Рамзан Муталиев «Щелкунчик», Муома начаалынай оскуолатын I кылааһын үөрэнээччитэ Гриша Скачковскэй «Король Лев» буоллулар. Улуу Кыайы 75 сыллаах үбүлүү өйүгэр анаан, Индигир нэһилиэгиттэн Далаана уонна Афанасий Афанасьевич Слепцовтар «Доборуом» үнкүүлэрэ көрөөччүлэр биһирэбиллэрин ылла. Үнкүү кэрэ кизэһэтэ түмүктэнэр кэмэ үүннэ.

Жюри өр мөккүһүн кыайылаахтары быһаарда. Оҕо-сад итиллээччилэрэ уонна алын сүһүөх оскуола оҕолоро

Муома оройуонун социальнай-экономическай сайдытыгар улахан кылааты киллэрбит Саха Өрөспүүбүлүкэтин норуотун хаһаайстыбатын үтүөлээх үлэһитэ, биһиги ахтар-саныыр салайааччыбыт **Владимир Агафонович Егоров** бусиртэн букатыннаахтык барбыта кулун тутар 3 күнүгэр үс төгүрүк сылын туолар.

Владимир Агафонович Муомафа олохсуйа кэлэн Муоматаабы тугуу комбинатыгар 7 сыл үлэлээн маастартан саҕалаан салайааччыга тийэ үүммүтэ. Владимир Агафонович тус салалтатынан, бэйэтин илиитинэн элбэх тугууну ышыпта.

1995 сыллаахха элбэи эрэннэрэр эдэр салайааччыны оройуон дьаһалтатыгар

киллэрсибитэ, бүгүндү сайдыбытын мектиэлиир тугуулары кини саҕаласпыт-киллэрсибитэ. Тугуу инженерин үөрэбэ манна улахан онкул буолбута. Киһи быһытынан Владимир Агафонович сүрдээх элэккэй, баар кыһалгалары

Кэриэстэбил

ӨЙДҮҮБҮТ, САНЫЫБЫТ

очотообу кэмгэ оройуон баһылыга С. П. Сукуев үлэбэ ылбыта. Манна кэлэн Владимир Агафонович салайар-дьаһайар талаана өссө арыллан, билиитэ-көрүүтэ үрдээн, оройуонна тарбахха баттанар улахан апаратыаттаах, дьонно убаастанар улахан салайааччы буолбута. Оройуон сайдытыгар тугуулары, дьаһаллары олоххо

туоратарга ис сүрээбиттэн көмөлөһөр дыкти киһи этэ. Хаһан да көрдөһүүлээх кирибит киһини истибэккэ таһаарбата, кыалларынан кыһалбатын быһаара сатыыра. Биһиргэ үлэлиир дьонугар, ордук эдэр коллегаларыгар болжомтолоохтук сыһыаннаһара, куруук сүбэтин тиэрдэрэ. Ол эрээри үлэ сүннүүнэн үрдүк ирдэбиллээбэ: бэйэтэ элбэи үлэлиирэ, атыттартан эмиз үлэбэ эппиэтинэстээх, толоругас буолууну ирдиирэ.

Владимир Агафонович биһиги оройуонмут тугуулар онорбут үлэтэ-үтүөгэ хаһан да умнуллубат. Кинилиин биһиргэ үлэлээбит дьон убаастыыр салайааччыбытын куруук саныыбыт-ахтабыт. Салайааччыбыт ситэ олоботоох олоҕун оҕолоро, сиэннэрэ салгыахтара дин бүк эрэллээхпит.

«Муома оройуона» МТ дьаһалтата.

ИККИ ТҮГЭН – ИККИ ҮӨРҮҮ

(Бүтүүтэ. Иннин 7 стр. көр).

тэнгэ сыаналаннылар. Ол курдук, күрэх I степеннээх лауреаттарынан «Теремок» детсадтан 6 саастаах **Рамзан Муталиев** (иитээччи Е. Н. Черемкина), 2 кылаас үөрэнээччитэ **Харысхан Уваровскай** (иитээччи О. В. Атласова, Индибир) буоллулар.

II степеннээх лауреат аата «Солнышко» оҕо саадын итиллээччитэ 6 саастаах **Альмира Слепцова** (иитээччи А. Е. Слепцова). Муома алын сүһүөх оскулатын I кылааһын үөрэнээччитэ **Гриша Скачковскайга** (иитээччи Л. Н. Федорова) ананна. III степеннээх лауреат аата тигистэ: «Сказка» детсад итиллээччитэ 6 саастаах **Эрсан Корякинна** (иитээччи Ю. Ф. Уханова), 3 кылаас үөрэнээччитэ **Эльза Слепцова** (иитээччи М. П. Слепцова, Чыбаабылаах). I, II, III степеннээх дипломаннарынан ааттаннылар – Индибиртэн кыттыбыт 7 кыл. үөрэнээччилэрэ **Айдын Атласов** (иитээччи С. Д. Атласова), **Алина Диканцева** (С. А. Черова), 9 кыл. үөрэнээччитэ **Далаана Слепцова** (А. А. Слепцов).

Гран-при хаһаайыннарынан «Кэнчээри» оҕо садыттан кыттыбыт 6 саастаах **Эрчимэн Атласов**, иитээччи бастын музыкальнай салайааччы **А. В. Симонова** буоллулар. Кинилэр нуучча көрдөөх үнкүүтүнэн «Клоуны» театриализованнай композициятынан кыттан, муускаба ураты дьобурдаахтарын көрдөрөн тэбис-тэнгэ хамсанан көрөөччүлэрин истин иэйи кынаатыгар ордон аастылар. Күрэх кыттыылаахтара 6 саастаах **Юлиана Егорова** («Чуораанчык»), 5 кыл. үөрэнээччитэ **Динара Аргунова** (Чыбаабылаах), **Аня Ларева** (9 кыл., Оҕо айар дьэитэ), **Соболоохтон кыттыбыт Полина Федорова**, Индибиртэн **Виола Корякина** күрэххэ кытты итин сертификаттары туттулар. Кыайылаахтар күрэби көбүлээччи спонсордар сыаналаах бириистэрин ыллылар.

Оҕолорбут, ыччаттарбыт кэрэ эйгитигэр мууска алыптаах дуолугар, ырыа нарын иэйитинэн сайда-үүнэ турдуннар!

АЙЫЛГЫ.

**ИНДИГИР
УОТТАРА**

Хаһыакка суртуму!

2020 сыл бастакы

ангарыгар

Тэрилтэлэргэ – 1320 солк.

Биридилээн дьонно – 660 солк.

Хаһыакка суртууну Евдокия Ивановна Слепцова ытар, эбэтэр редакцияга кэлэн суруйтарыахха сөп.

КӨННӨРҮҮ

Хаһыат олунньу 26 күнүнэ 16 №-гэр 7 балаһа «Хорсун сэрииниттэр этэ» матырыйаалга төрдүс абзацка «...18 сааһыгар аармыйаҕа ынырыллан баран, 1945 с. милитаристскай Японияны утары сэриигэ Кыайы өрөгөйүн билэн баран...» диин көннөрөн аагаргытыгар.

Л. Г. СТЕПАНОВА.

Тэрийээччи: СӨ Бырабытыгытыгата, «Сахабэчээт» СӨ Судаарыстыбаннай автономнай тэрилтэтэ. Таһаарааччы: «Сахабэчээт» СӨ Судаарыстыбаннай автономнай тэрилтэтэ. 677000, Дьокуускай к. Орджоникидзе уул., 31 №-рэ, 124 каб., тел./факс: 8(4112)343917. e-mail: sakhapechat@mail.ru Генеральнай дириэктэр э.т. В.И. СЫРОМЯТНИКОВ.

Сибээс эйгэтин информационнай технологияҕа уонна маассабай коммуникацияҕа надзорун федеральнай структуратын Саха сиринээҥи бырабытыаннаһын 20.06.2019 с. бэрилдибит сибидиэтэлиститэтин ПИ № ТУ 14-00520

Кылаабынай редактор э.т. Г. М. ФЕДОТОВ.

Хаһыат нэдиэлэбэ иккитэ тахсар. Редакцияҕа кирибит суруктар тэнүүбэттэр.

Матырыйаалга ахтыллар чаччылар иһин эппитинэн сурук ааптара сүгэр. Ааптар суругар этиллэр санаа хаһыат тутуһар хайысхатыттан атын буолуон сөп. Быллариилэр, рекламалар ис хоһоонноругар эппитинэнни тустаах киһи сүгэр.

® Реклама быһытынан бэчээттэнэр.

Хаһыат 17 №-гэр 16 ч. илин баттанна, 17 ч. график быһытынан бэчээккэ бэрилиннэ. Компьютернай тальыта, верстка оройуоннаабы «Индибир уоттара» хаһыат редакционнай-полиграфическай комплекса оҕоһулан бэчээттэннэ.

Редакция, типография, таһаарааччы аадырыһа: Муома улуһа, Хонуу сэл., кап. Елкин уул. 4 №-рэ. Кээмэйэ 1 усул. бэч. л. Тиража 360. Сыаната дуоҕабар быһытынан. Телефоннара: 8(41150)2-10-21. Электроннай почта: indigir-uotara@yandex.ru